

נראדה אור

פרשת בהעלותך תשפ"א

גליון סט שנה ב

מאור רבדי"ק מלעכוויטש קוידעני

דברות קודש

התגברות על החומר ותוספת אור לנשמה

והענין השני שהוא תוספת אור הנשמה בתורה ומצוות, נרמז בהמשך הכתוב ולמסע את המחנות, כדאיתא בדגל מחנה אפרים בפרשתן על הפסוק (ט, יח) על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו, שיש באיש ישראל בחי' מסע בעת שעולה מדרגה לדרגה בעבודתו, ובחי' חניה בעת שנעדר ממנו אורו יתברך, וכן איתא בתפארת שלמה על הפסוק (י, לה) ויהי בנסוע הארון ויאמר משה, ארון מורה על לב איש יהודי, ובעת שלב נוסע ועולה בעבודתו הוא מכח משה רבינו, וזהו ענין החצוצרות למסע את המחנות, שעל ידי תשוקה תמידית לדבק שתי חצי צורות זה בזה, יא בהם כח בכל עת להוסיף אור בנפשם על ידי תורה ומצוות.

וכן נרמזים ב' ענינים אלו בהמשך הכתובים, וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות וגו', בעת שבאה על האדם מלחמת היצר, אשר היא המלחמה הגדולה להתגבר על עניני הרע, והרעותם בחצוצרות וזכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאויבכם, שעל ידי כיסופין שתי החצי צורות יא בהם כח להתגבר ולנצח כחות הרע, וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות וגו', איתא בספרי וביום שמחתכם אלו השבתות, שבכל זמנים המקודשים שבתות, ימים טובים וראשי חודשים, עבודת האדם להוסיף אור בנפשו בכח קדושת הזמן ומצוותיו, על ידי תשוקתו לדבק חלק נשמתו שבגוף בחלק הנשמה שלמעלה.

היום בערב הוא כ' בסיון, ידוע מה דאיתא באוהב ישראל (ליקוטים חדשים פר' סטות) על הפסוק (שמות יז, טו) כי יד על כס י-ה, כס ר"ת כ' סיון, י-ה ר"ת יום הכיפורים, כי מיום כ' סיון מתחילה עבודת ההכנה לימים הק', וכן איתא בספה"ק על הפסוק (דברים י, ב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה, אל תקרי מה אלא מאה, כי מיום כ' סיון המה מאה ימים קודם ר"ה, ובהם צריך האדם להוסיף ביראת ה'. וכמעט נכנסים אנחנו לחודשי תמוז אב, אשר יש להתכונן בהם לימי הרחמים, והחכם עיניו בראשו להתחיל הכנתו כבר בימים אלו ולא להמתין לזמנים המאוחרים יותר, ובדרך זו יש לפרש הכתוב (קהלת ב, ד) החכם עיניו בראשו והכסיל בחושך הולך, כי החפץ לזכות לאור החכמה בימים הק' הבעל"ט, ובפרט בתקיעת שופר אשר היא חכמה ואינה מלאכה, יש לו להתחיל הכנתו בזמן שעניניו בראשו, כלומר בחודשי תמוז אב הנקראים חודשי עינים אשר הם ראש תקופת זמני התשובה.

יעזור השם יתברך שנוכה לטור ולקדש עצמנו ולהאיר נפשנו באורו יתברך, ונזכה לכל ההשפעות טובות בגשמיות וברוחניות, ולהיות שם במילואו בבנין ביהמ"ק על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

[רעיא דרעיון בהעלותך תשע"ח]

שניני אור

וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו', דרשו חז"ל וביום שמחתכם אלו השבתות, וכבר התקשו המפרשים שהרי ביום טוב מצינו חיוב לשמוח בשתיית יין וכו', אך בשבת - חיוב להתענג מצאנו, אולם חיוב לשמוח לא מצאנו, כפי שבשבת אכן לא קיים חיוב לשתות יין, מהו א"כ וביום שמחתכם אלו השבתות?

מבאר תמיד אדמו"ר שליט"א כי ביום טוב אמנם מצווה היהודי לעשות בעצמו פעולות המביאות שמחה, אך בשבת אין צורך בכך - עיצומו של יום מביא לנו את השמחה, השמחה תולדה היא מהרגשת שלמות, כפי שהעצבות באה מתוך הרגשה של חסרון כלשהו, והכיצד זוכים להרגשת שלמות - כאשר מתקרבים ודבקים בהשם יתברך - ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר, יעיד על כך כל אחד שכבר זכה מעודו לרגע אמיתי של קרבת ה'!

בשבת קודש זוכה כל יהודי לקירבה שכזו - הבריאה כולה מתקרבת ושובה ליוצרה, כ"ש נשמות ישראל אשר מקומם האמיתי הוא לעילא ולעילא במקום גבוה ביותר, כך שבשבת אין צורך לעורר את השמחה, הנפש האלקית מרגישה מעצמה את השמחה הגדולה.

ועדיין מקום להתבונן - הכיצד מתמזגת אותה שמחה רוחנית ונעלית בסעודות השבת בהם נראה שדוקא הגוף מתענג, אך האמת שכך בדיוק יש לתמוה על אותו אדם המשיא את בנו ולכבוד שמחתו עורך הוא סעודה גדולה בכל מיני מטעמים - האם לא מצא במה לשמוח ביום כה גדול מלבד בברבורים מפוטמים ויינות מבושמים?

אך כפי שמבין כל אחד - הבשר הדגים וכל המטעמים אינם הסיבה לשמחה, שמחת הנישואין שמחה אמיתית היא בעומק הנפש, הסעודה הגדולה אינה אלא ביטוי לשמחה - כך מביע האדם את שמחת לבבו.

כך בדיוק גם בשבת - מבארים הספה"ק, השמחה היא שמחת הנפש בהשם יתברך - שמחה אמיתית מתוך הרגשת שלמות, אך כל עוד נמצאים אנו בגוף גשמי כאן בעולם, מבטאים אנו שמחתנו בצורה שכזאת בה גם הגוף מצטרף לשמחה הגדולה.

שמחה גדולה היא אצלנו שבת זו - מלבד שמחת השבת עצמה חוגגים אנו את שמחת עליה לתורה של בן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ידידנו החתן הרב אברהם יהושע העשיל, ולשמחה זו מצטרפת אף שמחת השלום זכר והברית לבן הרה"ג חנוך העניך בן כ"ק אדמו"ר שליט"א - שמחה כפולה ומכופלת.

ומשבת קדשנו יוצאים אנו מיד ליום שמחתנו - שמחת הנישואין, ודאי וודאי כי בזמני השמחה נהא מוקפים בכל מיני שמחות, אך כל נשכח כי כל אלו אינם אלו כלי עזר להביע את השמחה האמיתית - ישמח ישראל בעושי - וביום שמחתכם אלו...

ידבר ה' אל משה לאמר, עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אותם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות, וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות וזכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאויבכם, וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלקיכם אני ה' אלקיכם (י, א-ב; ט-י).

איתא מהרה"ק המגיד ממעזריטש ז"ע שגוף האדם הוא חומר והנשמה צורה, ובאמת נשמת כל יהודי היא שתי חצי צורות, אשר ברדת הנשמה לעוה"ז אין יורד אלא חצי הנשמה והחצי האחר עומד למעלה בשרשו, ועבודת היהודי שיכסוף וישתוקק תמיד להשוות ולדבק חלק הנשמה שלמטה לחלק שלמעלה, וזהו עשה לך שתי חצוצרות כסף, שתי חצוצרות היינו שתי חצי צורות, כסף מל' כיסופין, שכאשר חלק הנשמה שלמעלה אינו נתון בגוף חומרי וכל מציאותו הוא דבקות בהשם יתברך ללא שום רצון אחר, יכסוף וישתוקק שאף החצי צורה שלמטה יא שוה ודבוק בחלק שלמעלה ולא ימשך אחר רצונות הגוף.

על פי דברות קדשו יש לבאר המשך הכתובים, והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות, כי הנה עיקר עבודת האדם בעוה"ז הוא בשני ענינים אשר הנשמה חפצה ומשתוקקת להם, האחד הוא רצון הנשמה להיות נקיה וטהורה מכל סיג ופגם, ואף בהיותה בתוך גוף גשמי בעוה"ז החומרי, תתגבר על תאוות העולם והבליו ותעמוד בקדושתה ובטהרתה, והשני הוא תשוקת הנשמה להוסיף תמיד דבקות ביוצרה על ידי תורה ומצוות, כי בלימוד התורה וקיום המצוות נוסף בה אור וקדושה מאורו יתברך המלוכב בתורה ומצוותיה.

ושני ענינים אלו נרמזים בכתוב, כי דבקות חצי צורה שלמטה בחצי צורה שלמעלה נקרא דעת, מלשון חיבור כידוע, ואמרו חז"ל (פסטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, כי רק בעת שאין מאיר בו דעת ברורה לידבק ביוצרו יכול לימשך אחר ענינים שפלים ח"ו, וממילא כאשר זוכה לדעת בדבקות חצי הצורה שלמטה בחצי הצורה שלמעלה נשמר מכל חטא ועוון, כי אין חלק הנשמה שבגוף נשפע מחומריות הגוף, אלא אדרבה מאיר אורו יתברך אף בגוף הגשמי.

וזהו מהאמר הכתוב והיו לך למקרא העדה, כי מרע"ה הוא שורש הדעת, ועל ידי שתי חצוצרות כסף שנכסף החצי צורה שלמטה לחצי שלמעלה, יקבלו הדעת ממש רבינו, כדכתיב ותקעו בהן ונועדו אליך כל העדה, שיתאספו כולם לקבל הדעת מכח מרע"ה, ובכח זה יהיו נשמרים מכל חטא ועוון.

הרה"ק רבי ישכר בער מראדושיץ זי"ע י"ח סיון תר"ג

ע"י שהיה נותן לבאים אליו שירים מפורסת המוציא שלו, או שהיה נותן לשתות מכלי זכוכית ממי הבאר אשר בביתו וכל מי שהיה שותה מים אלו היה נתרפא מיד וראו זאת בחוש.

לפליאת אנשי שלומו על זאת נענה זכ"י מה הפלא?! הלא מפורש הוא בתורתנו הק' (שמות כג, כה) ועבדתם את ד' אלוקים וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, דאם עובדים את השי"ת כדבעי אזי יברך השי"ת את הלחם והמים אשר הוא אוכל ושותה שיהיה בכוחם להסיר מחלה מקרב עמו בית ישראל.

והעיד הרה"ק ר' נתן דוד משידלאווצא לפני הרה"ק מבעלזא כי בעיניו ראה איך שבא לפני רבינו חולה מסוכן אשר כמעט לא נותר בקרבו ריאה והיה כבר מינן ממש רח"ל, ורבינו צווה למשמשו שיבק חתיכה מהאפיקומן שלו ויטחנו היטב לתוך מים ויכניסו לתוך פיו של החולה, ואמר רבי נתן דוד כי בעיניו ראה שהוטב לו על אתר!

בעיר טאמשוב דרו הרבה מתנגדים וחוקרים שלא האמינו בצדיקי הדור, בהגיע רבינו לעיר הכריז ואמר למלווי הגיע העת שיתגלה ויתפרסם שמו יתברך בעולם, והוסיף ואמר יבואו נא אלי כל האנשים שאינם מאמינים ואני מראה להם שביכולת הצדיקים להפך הטבע ולהחיות מתים ולהראות גבורות השי"ת, ולפלא היה שלמרות היות בני העיר לועגים לצדיקים, רצו אליו בני העיר זה עם חולה וזה עם משוגעת ולכולם היתה הישועה, וכשישב שם רבינו זמן מה נתפרסם ביותר עד שהגיעו מעיריות סמוכות לקפוד את פני הקודש.

היה שם צורך כלי כסף וזהב שמונח על ערש דווי כעשרה שנים, והיה מתנוון והולך עד שנעשה גוסס רח"ל ושכב כך זמן מרובה, בני משפחתו בשמעם את שמע רבינו, רצו אליו בבקשה ובכיה גדולה שיחוס וירחם על אביהם ויפעל לו רפואה שלמה מן השמים, השיב להם רבינו שהחולה בעצמו יבוא אליו ויביאו אותו בני משפחתו על מיטתו לפני רבינו, הדבר היה ביום הרביעי בשבת, וישאלו רבינו מה כואב לו ומחמת שלא היה בכוחו לדבר הראה בידו, והוסיף ושאל רבינו האם יוכל לעשות לו גביע לשבת הבעל"ט, וראה בידו שאם יהיה בכוחו - יעשה, ויתן רבינו לחולה מעט יין לשתות, והנה עלתה ארוכה לחולה ויעש כבריאה חדשה, ואכן עד שבת עשה הצורך גביע לקידוש עבור רבינו, ויראו כל בני העיר כי השכינה שורה אצל הצדיקים, לאחר מעשה זו אמר רבינו למקורביו 'כעת ניתן כבר לשוב לביתנו'.

קדוש יאמר לו

רבינו קדש וטהר את גופו בכל מיני קדושות, אף התבטא פעם בפני תלמידיו כי אם יודע הוא שנמצא בו עוד אבר אחד שעדיין לא נתעבד כל צרכו, היה חותך אותו ומשרש אחריו.

הכריז עליו רבו הק' מלובלין בפני כל בני החבריא קדישא: הראיתם אברך זה שהוא מלא יצר הרע מכף רגל ועד ראש, החבריא קדישא תמהו מאד על דברים אלו ביודעם את רוב הערצת רבם את תלמידו זה, המשך ואמר הקדוש מלובלין: אבל אברך זה אינו שומע לצה"ר אפילו כחוט השערה!

בצעירותו התענה פעם משבת לשבת, ביום הרביעי - שכידוע יום זה הוא הקשה למתענים הפסקה, שכב רבינו על הספסל ודמה בנפשו שנפשו פורחת ממנו מרוב

בביתכם ניתן לחגוג פסח כשר בתכלית ההידור, וברצונו לעשות הפסח ככל חוקתו בהידור'.

ואכן, הכניסו העגלה על כל מוצריה הביתה ותרב השמחה בבית הצדיק בחג הפסח ויחוגו אותו בשמחה וברוב כל, תיכף במוצאי החג הראשון נעלמו האורחים כלא היו ויבקש אותם בעל העיר ולא מצאם, והיה כבא חג השבועות נסע רבינו לובלינה אל הרה"ק 'החווה' ויספר לו על האורחים אשר הזמין לו השי"ת בחג הפסח, ויאמר הרה"ק מלובלין לרבינו כי אורחים אלו היו המלאכים 'מיכאל' ו'גבריאל' ששלחו אותם מן השמים להחיות נפש צדיק ומעתה יהיה פקיע שמה ברבים ובני ישראל יבואו אליך לשאול בדבר ה'.

מני אז החלו לנהור אל רבינו אלפים ורבות מישראל, כשרבינו פועל להם ישועות למעלה מדרך הטבע ממש, ולהרה"ק מראדאמסק ששאלו למה לו המופתים שמראה להמון העם, הלא יותר טוב היה לרבינו שילמד לצמאי דעת ומבקשי האמת את דרכי העבודה, השיב רבינו כי הוא נשלח לעולם הזה בכדי לגלות אלוקותו ית' בעולם, וע"י שפועל ישועות אלו מתקרבות נשמות רבות לשורשם.

עינים צופיות ומזוככות היו לו לרבינו, מסופר ששני חסידים נסעו אל רבינו וברדת הליל נותרו ללון באכסניית דרכים בכפר הסמוך לראדושיץ, לבעל האכסניה לא היה מים לנטילת ידיים הלך אחד מהם וקנה שכר בבית המזיגה ובוזה נטל ידיו בבוקר, רעהו לעומתו לא נטל ידיו באומר ששנוס הוא ו'אונס רחמנא פטריה', בהגיעם לרבינו נתן ידיו לשלום לזה שנטל ידיו ואלו לזה שלא נטל ידיו טרב לתת ידו הק' בהפטירו 'מדוע לא עשית אף אתה כרעך ליטול ידך משכר!?!'

אמנם מ"מ ענוותנותו היתה לאין שיעור, סיפר אחד מבאי ביתו כי רבינו התאונן בפניו תחת אחד השיחים על היות עומדים אצלו האנשים מבוקר עד הערב לבקש עצה ותושיה למכאובם, ולא נותר בידו זמן לתורה ותפילה ויעל לעולם האמת ללא צידה בצלוננו, ויען הלא 'הלא בזכותו של רבינו נתרפאו חולים אנושים ונפקדו עקרות רבות, וכבר אמרו חז"ל כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ועם זה יבוא רבינו לעולם האמת' בשמוע רבינו זאת נחה דעתו...

רבו הרה"ק מלובלין אמרו לו 'בעריל, קום וועלין מיר דין בענטשין' - בעריל הבה ואברכך, דבר זה שהרה"ק מלובלין יציע ברכה היה חידוש בחצה"ק, שאל אחד הקדושים מתלמידי לובלין את רבו הלא יוכל להשיג מזה גדלות ח"ו, השיב הרה"ק מלובלין 'אפילו מיר וועלין אים צו בייגען אלע זיבען הימלען' - אפילו אם 'נכופף' עבורו את כל שבעת הרקיעים, ג"כ לא יתגאה.

עוד מסופר כי אחד מרעיו הצדיקים שהסתופף יחד עמו בצל הצדיקים הק' ושאלו, הלא היינו יחד בצל רבותינו ומדוע אליך נוהרים המוני המונים ואילו אלי לא באים רבים כ"כ, ענה לו רבינו 'גם אני, איני יודע מדוע באים אלי...' ואמרו חסידים כי כוונת רבינו היתה שמגודל שפלותו באמת נפתחו בפניו שערי רחמים.

פועל ישועות בקרב הארץ

כאמור, היה רבינו בכוחו הגדול משפיע על עדת צאן מרעיתו הבאה אליו כל מיני ישועות ורפואות, מאות ואלפים העידו על היות להם ישועה בעיניניהם מתפלת וברכת אותו צדיק, אחת הדרכים בהם השפיע ישועה היה

הרב המאור הגדול, הצדיק האמיתי, חריף ובקי, סיני ועוקר הרים בפלפולו חדי קב"ה ופמליא דיליה, איש אלקים נורא, עיר וקדיש משמיה נחית לפרסם אלקותו יתברך שמו בעולם, פועל ישועות בקרב הארץ, באותותיו הנוראים קידש שם שמים בעולם, החסיד המפורסם בכל קצוי ארץ, השיב רבים מעוון אספקלרי המאירה לארץ ולדרים בקדושתו כאור שבעת הימים, ידיו רב לו בנגלה ובנסתר, נזר עטרת תפארת ישראל רשכבה"ג לו דומי תהלה אדמו"ר מן ר' ישכר בער זצוקל"ה אבד"ק ראדושיץ. כך פתח בעל מחבר ספר 'נפלאות הסבא קדישא' את ספרו בה הובאו דברי תורה ועובדות קודש על הרה"ק מראדושיץ.

איש אלקים נורא

הרה"ק היה בן למוה"ר יצחק - איש תם וישר, סר מרע וירא אלקים, בעודו נער היה משמש את רבינו המגיד ממעזריטש, באותו זמן שמשה בביתו של המגיד משרתת בתולה באה בימים שזה כביר הגיעה לפרקה, אבל בהיותה חולנית ונמוכה קשה היה להוריה להביאה בקשרי שידוכין, ביום מן הימים קרא המגיד למשמשו הב' יצחק והציע לו לשידוך את הנערה הזאת, מתחילה לא רצה לשמוע הנער על שידוך זה, באומרו שקשה עליו עד מאד הבושה שיהיה לו מנישואין אלו, אך לאחר שהבטיח לו רבינו המגיד שיזכה לבן שיאיר את כל העולם כולו, ואף יהיה לו שם כשלי, נתרצה ואכן נשא את הנערה ולאחר זמן האיר ביתם בהולדת רבינו, ויקרא שמו בישראל 'ישכר בער'.

כבר בינקותו התנהג תמיד בקדושה ובטהרה, סיפר הרה"ק ר' חיים מאיר מפינטשוב - נכד רבינו כי כשזקנו הק' היה נער כבן שבע נהג לטבול מדי יום במקוה, ממון כידוע היה זן נכחד בעיירותיה היהודיות של אירופה באותם הימים ע"כ לא חיממו את מי המקוה כך שבימות החורף הקרים קפאו המים, אמנם הילד הרך לא שת ליבו לכך והמשיך לטבול תוך כדי שבירת הקרח, אחד מחבריו לספסל הלימודים בראותו את חברו טובל מדי יום נתמלא קנאת סופרים והתחיל לטבול אף הוא במקוה הקר, הדבר פגע בבריאותו של הנער הרך והוא נחלה במחלת ריאות קשה ומסוכנת, האם ששמעה שמחלתו של בנה נגרם כתוצאה מהליכה בעקבות הילד ישכר בער הלכה וגערה קשות בילד הקדוש, נכמרו רחמי רבינו על הילד הרך ופתח באמירת ספר התהלים בדמעות שלישי, כך בכה עד שנתמלא קערה מלאה בדמעות, לקח הנער הקט חתיכת סוכר וטבלו בתוך צלוחית הדמעות ונתנה לתוך פיו של הילד החולה ועלתה ארוכה למכתו, ויהי לפלא.

בשנות אברכותו עבד את הבורא ביגיעה עצומה ובמסירות נפש, עד שלא היה בביתו מאומה לאכול לחם לפי הטף, עד שבאחת השנים בערב הפסח לא היה מאומה לעשות הפסח ובבית לא היה אפילו שוה פרוטה, הרב הקדוש לא אבה לשים מבטחו בשטי כזב ע"כ לא בקשו בני ביתו נדבות משכניהם, ערב פסח אחר חצות, ר' ישכר בער הוגה בתורה בבית המדרש ביגיעה עצומה, והבית - ריקם, לפתע נשמעות דפיקות והנה שני יהודים הלבושים כבני מדינת אשכנז הרחוקה שואלים האם ניתן להתארח אצלם בחג הפסח, ותען האשה כי בשמחה היתה היא מכניסה אורחים דא עקא שביתה ריקם ואין סיפק בידה אפילו לצרכי יו"ט לעצמה, 'אי משום הא?!' הפטירו האורחים אין זה מעכב, 'הנה בידינו עגלה מלאה כל טוב מצות יין בשר דגים וכל מטעמים, אמרו לנו בני העיר כי

פנינים בעניני נישואין מתוך דברות קודש של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עליה לתורה בשבת קודם הנישואין

יש לבאר הטעם שעולה החתן לתורה בשבת קודם הנישואין, על פי מה שפירש בחתם סופר דברי הגמ' (נדרים פא.) שביהמ"ק השני חרב על שלא בירכו בתורה תחילה, כלומר שבשעה שמברך ומודה היהודי להשם יתברך על טובותיו וחסדיו עמו, יש לו להקדים ולהתחיל ברכתו על חסד ה' הגדול אשר נתן לנו תורת אמת, ובאותו זמן לא בירכו בתורה תחילה, שלא הקדימו לברך בתחלה על התורה, אשר בזה נראה שאין התורה נחשבת אצלם יותר מכל החסדים והטובות, ולכן אבדה הארץ וחרב ביהמ"ק.

ובזה יתבאר כי בעת שעומד החתן קודם שמחת הנישואין, אשר בשמחת הנישואין ודאי נותן שבת והודיה להשם יתברך על רוב חסדיו עמו, לכך בשבת שמקודם מקדים ופותח בברכה ושבח להשם יתברך **אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו**, אשר בזה הגדיל חסדו עמנו יותר מכל שאר הטובות והחסדים.

אזכור גן עדן במקום החופה

איתא בזוה"ק (פינחס ר"ט): שבשעת שמחה אצל איש יהודי, באים אבותיו מעולם העליון להשתתף בשמחתו, והנה ידוע מספה"ק שצער גדול הוא לנשמה מעולם העליון לרדת לעולם הזה הגשמי, ואם כן מה טעם מענישים האבות ביום שמחת בנייהם לרדת בעוה"ז, והמוכרח מזה, שברדת האבות למקום החופה בשמחת צאצאיהם יורד עמם **אזכור גן עדן**, וממילא אין ירידה זו צער להם, כאשר אף בירידתם עדיין נמצאים הם בגן עדן.

ומדויק ענין זה בל' הזוה"ק **אעקר לון מגן עדן**, והוא כעקירת ירק ממקום גידולו, שאינו בדרך קצירה וחיתוך, אשר באופן זה נעקר ונתלש עמו האדמה אשר יונק ממנה, ובדרך זו עוקרים כביכול האבות ממקומם למעלה, יחד עם מקום מושבם, וממילא אף בירידתם נחשב כאילו עדיין נמצאים במקומם.

כדת משה וישראל - על פי ה'

בשמחת נישואין אומר החתן הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל, **ברמ"א** (אבן העזר, כו, א) איתא וכבר הובא בדרכי משה בשם הכלבו (סי' עה), שאף שבגמ' איתא רק שאומרים הרי את מקודשת לי, מ"מ נוהגין לומר **כדת משה וישראל**, ובספר ליקוטי מהרי"ח תמה מאד על שמביא הדרכי משה הלכה זו בשם הכלבו, שהרי תוס' מפורש הוא בכתובות, דאיתא בגמ' (גיטין לג.) כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש, וכתבו התוס' (ד"ה כל) שמכאן מקור לכך שאומרים בקידושין כדת משה וישראל.

ואולי יש ליישב קושיא זו, דאי משום כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש היה די במה שאומרים **כדת משה**, שהכונה לחכמי הדור שבכל הדורות ולפי זה מה מקום להוסיף לומר תיבת **וישראל**, לכך מביא הדרכי משה בשם הכלבו שאין אומרים כדת משה בלבד, אלא המנהג לומר כדת משה וישראל, אך לא נתבאר באמת מהו הטעם לומר תיבת וישראל.

אמנם יש לבאר כונת אמירת כדת משה וישראל, על פי מה דאיתא באוה"ח הק' על הפסוק (במדבר ט, יח) על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו, ומאריך שם בדבה"ק כי כל נסיעות בני ישראל וחניותיהם במדבר הם מתוך ביטול הגמור להשם יתברך, לא הביטו כלל על רצונם ונחיותם מתי יסעו ומתי יחנו, וכלשה"ק ו'ללמד שבחן של ישראל שהיו **חפצים באשר יחפוף ה'**, עיי"ש בלהבת דברות קדשו.

ודברים אולי הם **אבני יסוד בבנין בית בישראל**, שתהא כל הנגהת הבית על פי ה', בביטול הרצון בכל ענין לרצונו יתברך, וזהו אשר אומר החתן הרי את מקודשת לי כדת

שמחת החתן מתוך שאיפתו לבית יהודי בשלמות

הנה יש להתבונן בענין שמחת החתן, אשר היא שמחה גדולה מאד, והרי עתה בשעה שמקים ביתו עדיין אינו יודע כיצד יראו חייו, ולשמחה מה זו עושה, ולכאורה השמחה הגדולה היתה צריכה להיות אחר שכבר יראו יחד דורות ישרים מבורכים בהצלחה ובשמחה.

יש לבאר על פי מה דאיתא בפלא יועץ (לסוכות) משמיה דהרה"ק **משינאווא** ששמע מחו"ז **הישמח משה**, שבעת שנגש איש יהודי לקיים מצוה שריו הוא בשמחה גדולה, והטעם בזה שאחר שכבר קיים המצוה מתבונן בעצמו היאך קיימה ונשבר לבו על שלא היתה בשלמות הראויה, אמנם קודם המצוה שמחתו שלמה באשר עתה רצונו לקיים המצוה בשלמות הכוונה, ושמח שמחה עצומה בגודל זכותו למלאות רצון יוצרו.

וכן הוא בעת שנגש איש יהודי לבנות בית בישראל, אשר עתה כל רצונו ושאיתו לבנות בית של תורה וקדושה, שיהא להשם יתברך תשוקה להשרות בו שכירתו, והרי עתה יש בידו כל הכחות והאמצעים לכך, ולכך גדולה שמחתו מאד בבית אשר בונה להיות מדור לשכירתו יתברך.

משה וישראל, שהוא מסירת מודעה שיתנהלו חייהם כמסעות ישראל במדבר שהיו על פי ה' ביד משה, שביטלו רצונותיהם לגמרי להשם יתברך, ולא היו חפצים אלא באשר חפץ ה'.

בשאלת פיהם ואמרו הן

תכלית בריאת העולם הוא עבור גילוי כבודו יתברך בעולם הגשמי, ולתכלית זו צריך האדם לשים כל מגמתו, שיהא רצונו תמיד לגלות כבודו יתברך בכל עניניו, וכאשר מייחד האדם רצונו לגילוי כבודו יתברך, נתעורר על ידי זה הרצון העליון לגלות מלכות ה' כאשר היה בראשית הבריאה, ומשפיע לו השם יתברך שפע טובה וברכה מלעילא אשר על ידי שפע זה יגלה כבודו יתברך בעולם, ואזי נעשה **חד לקבל חד**, שנתאחד רצון האדם עם הרצון העליון, ובה נתגלה כבודו יתברך בעולם בשלמות.

וזהו בחי' **מלכות פה** (תיקו"ז הקדמה יז), כי על ידי הפה יוצאים **לפועל** הדברים הצפונים בלב האדם, וכן על ידי שמקבל האדם עול מלכות שמים, ומייחד רצונו ומעשיו לגילוי כבודו יתברך בעולם, נתעורר הרצון העליון לגלות על ידו כבודו יתברך, ונשלם גילוי המלכות בעולם מצד המשפיע ומצד המקבל וזה מוציא את הרצון העליון **מהכח לפועל**.

וכן הוא בעת שבא איש יהודי לבנות בית, אשר רצונו שיהא הבית מדור לשכינה ויתגלה בו כבודו יתברך, ורצון היהודי **מכוון לרצון העליון** לגלות כבודו יתברך בעולם הגשמי, ורצון היהודי מעורר הרצון העליון להשפיע בביתו שפע טובה בכל הענינים, אשר על ידו יגלו כבוד מלכותו.

וזהו הנאמר בנוסח התנאים **ובשאלת פיהם ואמרו הן**, כי חתן וכלה מורים על בחי' קוב"ה ושכינתיה, קוב"ה הוא המשפיע ושכינתיה הם בני ישראל המקבלים, **בשאלת פיהם** מורה על בחי' מלכות פה, ואמרו הן - ביוגית קורין לאחת הן כדאיתא בחז"ל (שבת לא.), כלומר שקוב"ה וישראל מאוחדים בבנין בית זה ברצון אחד לגילוי מלכותו יתברך - **חד לקבל חד**.

הקפות הכלה סביב החתן בענין מחול לצדיקים איתא בחז"ל (תענית לא.) עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם, וכל אחד מראה באצבע, שנא' (ישעיהו כה, ט) ואמר ביום ההוא הנה אלוקיני זה קוינו לו.

הענין בזה כי תכלית עבודת איש יהודי שידבק עצמו בכל ענין בפנימיות הדבר שהוא השם יתברך, הן בעניני עבודת ה' שלא יעסוק רק בחלקי העבודה בפועל בתורה ומצוות, אלא ידבק עצמו בהשם יתברך בפנימיות לבו, והן בעניני

עוה"ז שלא יעסוק בחלק החומר בלבד, אלא ידבק מחשבתו במוצא פי ה' המחיה כל ענין גשמי.

והצדיקים אשר רצונם ותשוקתם תמיד לדבק עצמם בהשם יתברך, המה יזכו לעתיד להפשיט כל לבושי העולם החומריים ולראות כבודו יתברך ללא מחיצה והסתר, וזהו ענין **המחול שיעשה הקב"ה לצדיקים** והוא יושב ביניהם, שכאשר דרשו וקיוו תמיד לראות את השם יתברך, אשר הוא תוך ופנימיות כל הלבושים, יזכו עתה בהיותם במחול אשר הוא עיגול חיצוני, להראות באצבע לפנימיות המחול הנה אלקינו זה קוינו לו.

ועל זאת מכוון ענין **הקפות הכלה סביב החתן** תחת החופה, כי חתן וכלה הם משל ודוגמא לקוב"ה וישראל, וכל תשוקתם ותקותם של ישראל להתייחד כביכול עם השם יתברך - החתן העליון, ולכך מקפת הכלה את החתן, שהוא ענין המחול שהוא לבוש חיצוני, וכל דרישתם ובקשתם לראות את תוך המחול שהוא החתן - להתייחד עם השם יתברך ללא מחיצה והסתר.

תכלית הנישואין - שהכל ברא לכבודו

אמרו"ז ז"ל היה רגיל לפרש דברי המשנה (ברכות ב, ה) חתן פטור מקריאת שמע, וביאר דהנה כתיב (בראשית ב, יח) לא טוב היות האדם לבדו, ופירש"י שלא יאמרו שתי רשויות הן, הקב"ה יחיד בעליונים והאדם בתחתונים, נמצא שבעצם הנישואין מעיד החתן **שהקב"ה יחיד אף בתחתונים**, ולכן פטור מקריאת שמע שהוא יחוד שמו יתברך בעולם.

ולענין זה יש לחתן לתת דעתו בכל שמחת הנישואין, לייחד שמו יתברך בעולם על ידי הבית שמקיים להיות מדור לשכינתו יתברך, וכפי שהברכה הראשונה בברכות הנישואין היא שהכל ברא לכבודו, ופירש"י (כתובות ח. ד"ה שהכל) שברכה זו היא לכבוד הנאספים, אמנם בדרך כלל ראשית הדבר הוא עיקרו ותכליתו, וכאשר פותחים בברכות הנישואין בברכה זו, ודאי ללמדנו בא שכל אשר נאספים בימים אלו לשמח החתן והכלה, הכל הוא בכדי לתת בהם כח להקים בית שתכליתו ומטרתו **שהכל ברא לכבודו**.

ובזה יתבאר מה שאמרו חז"ל (יבמות סב.) השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה, וכבר נתקשו בספה"ק שהרי אף קודם הנישואין יגע האדם בתורה, אלא שעיקר התורה להביא באדם בהירות האמונה, וכדאיתא בספה"ק שבקבלת התורה פתח הקב"ה דברות קדשו לאמור **אני ה' אלקיך**, כי כל תכלית התורה להביא באדם בהירות האמונה שאין עוד מלבדו, ולשלמות האמונה זוכה האדם על ידי הנישואין אשר על ידם מייחד שמו יתברך בעולם, ולכך קודם הנישואין שרוי בלא תורה, כי לתכלית התורה יזכה דייקא על ידי הנישואין.

עריכת החופה תחת כיפת השמים

איתא בחז"ל (בר"ר סח, ד) שאלה מטרונה אחת את רבי יוסי בן חלפתא, מה עושה הקב"ה מעת שסיים לברוא העולם בששת ימים ועד עכשיו, אמר לה **הקב"ה יושב ומוזוג זיווגים** בת פלוני לפלוני, אמרה לו הלא אף אני יכולה לעשות כן, הביאה אלף עבדים ואלף שפחות וזיוגה כולם זה לזה, למחר באו כולם מוכים וחבולים, אז הודתה שחכמה אלוקית היא לזווג זיווגים.

לכאורה יש לבאר שהרי כל בר דעת מבין שלא יתכן לשדך יחד שני אנשים שאין מתאימים זה לזה, ואותה מטרונה ודאי שידכה עבדיה ושפחותיה באופן שיקבל כל אחד שידוך המתאים לו, ואם כן מה טעם לא עלה זיווגם יפה.

יש לבאר דאיתא ברש"י על הפסוק (שמות א, א) ואלה שמות בני ישראל - אע"פ שמנאן בחייהן בשמותן חזר ומנאן במיתתן, להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם וכו', ובמלבי"ם פירש הטעם שהקב"ה מונה מספר לכוכבים וקורא להם בשמות, כי אף שיש אלפים ורובבות כוכבים ולעינינו אין נראה מה טעם ותכלית יש בכל אחד מהם, מ"מ הקב"ה יודע תפקידו המיוחד של כל אחד, אשר תפקיד זה אינו יכול להתמלאות על ידי כוכב אחר, ולכך יש לכל כוכב שם ומספר, המורה על מהותו המיוחדת ותפקידו המיוחד.

ובענין זה נמשלו ישראל לכוכבים, שלכל איש יהודי תפקיד מיוחד בעולם אשר אינו יכול להתמלאות על ידי יהודי אחר, ובאם היה תפקידו יכול להתמלאות על ידי יהודי אחר לא היה נברא העולם.

וכן הוא בענין שידוכים, שהקב"ה צפה מראשית הבריאה כיצד תבוא הבריאה לתכליתה, ויודע ששני חלקי נשמות אלו אשר חלק אחד באיש וחלק האחר באשה, יש להם בעולם שליחות משותפת אשר תתמלא רק על ידי שיקימו יחד בית בישראל, ולכך הקב"ה מזווגם יחד שישלימו שליחותם אשר על ידה יבוא העולם לתכליתו.

ולכך המנהג לערוך החופה תחת כיפת השמים שיש בהם כוכבים, למען יכירו וידעו החתן והכלה שמקימים בית בישראל בכדי למלאות שליחותם המיוחדת בעולם, ככוכבים שיש לכל אחד תפקיד מיוחד, ומטעם זה אותם עבדים ושפחות ששידכה המטרונה חזרו מוכים וחבולים, כיון שאם משדכים בין שני אנשים שאין שליחותם קשורה זה לזה, לא יהא לכך קיום אף שנראה שמתאימים זה לזה.

» המשך עמודי אור

חולשה, ויאמר בלבו שטרם מיתה צריך לטהר עצמו בטבילה במקווה, וישלך עצמו מן הספסל ויזחל על ידיו ורגליו עד הגיעו למקווה, בעמל רב פשט את בגדיו אבל לרדת במדרגות המקווה לא היה בכוחו על כן השליך את עצמו בכח לבור המקווה, כשנפל רבינו אל המים שמע צעקה גדולה אוי... ויאמר רבינו כי היה זה יצרו הרע שהרגו בתעניתו.

עם היות רבינו רבן של ישראל מכל מקום לא אבה בשום אופן להרחיב ולפאר את ביתו כראוי וכיאה למלך ישראל שכמותו, מחמת שטרם שבנה את ביתו הגיע הרה"ק מאפטא עם תלמידו בעל האור לשמים ומדדו במקלם את מידות הבית וגבולותיו על כן לא רצה לשנות אפילו במשהו מגבול שגדרו ראשונים. רבינו אמר כי קדש את ביתו בקדושת ארץ ישראל, ואפילו עצים מקורות הבית שנקבו היה גונזם בקדושה ככתבי הקודש.

ערב שב"ק ח"י סיון לאחר חצות היום, עלתה נשמת רבינו בסערה השמימה כשצדיקים אמרו שבתקופת חייו האחרונה היה לו פני משיח ולו היינו זוכים היה מתגלה עלינו כמלך המשיח.

העיד הרה"ח ר' יהושע הלר שליט"א בשם דודו הרה"צ ר' שלמה מאיר קליינמן שבשנת תרצ"ט - חודשים ספורים טרם עלות הכורת על יהדות פולין בליל יו"ד של רבינו - י"ח סיון לאחר תפילת ערבית עלה ביתו של רבינו באש ונשרף כליל, ויהי לאות כי מן השמים לא רצו שישלטו ידי זדים בקודש הקדשים.

אור חוזר

מכתבים למערכת

אל מערכת נראה אור, המאיר לארץ אור האמונה והעבודה.

בשקיקה קראתי דברי אדמו"ר שליט"א על חובת ההודאה אשר ניצלנו מהמגפה, והאסון אשר אירע בא לעורר אותנו לזה, וחשבתי דהוא נרמז במקרא קדש מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך אל תקרי מ"ה אלא מאה, והוא יסוד לתקנת אמירת ק' ברכות בכל יום ויום, וידוע שתקנה זו נתקנה על דבר שהיו מתים ק' אנשים בכל יום, והוא נרמז במ"ה הנ"י מ"ה נשמות טהורות, אל תקרי מ"ה אל תתעסק בחיפוש האשמים כדברי אדמו"ר שליט"א, אלא מאה ברכות והתבוננות בחסדי השי"ת.

וע"י ההודאה ואמירת מאה הברכות בכונה והכרה כי הוא מלך העולם, עי"ז ננצל מכל הענינים ודו"ק.

ידידכם יצחק שלמה פייגנבוים

(מר"ץ חסידי גור ב"ב)

וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים

בהדרת כבוד ובהדרת קודש

מקדמים אנו בברכת מזל"א טבא

וגדיא יאה קדם מאור עיננו ומאיר נתיבותינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחות במעון קדשו

שימחת נישואי בנו המו"מ

הרב אברהם יהושע העשיל שליט"א

ושמחת הולדת הנכד

בן לבנו הרה"ג ר' חנוך העניך שליט"א

תערב עתירתנו קדם מלכא עילאה

שיזכה לרוות רב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח

ואך ששון ושמחה ישמעו במעונו כל הימים

ויהא רעוא שמשמחות אלו יושפע שפע רב לנו ולכל ישראל

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא נשגד בואת אל

ידידינו החתן החשוב

כמר אברהם מאיר זינגר נ"ו

מטובי בני החבורה

לרגל שמחת נישואיו למד"ט ובשעטומ"צ

יהודי שיהא לבנו עדי עד ויזכה לראות בנים ובני בנים

עוסקים בתורה ומצוות כאוות נפשו ומעטרת

ידידיו

בני החבורה

לבבנו יהמה זה כמה

ובקירוב הלבבות נשגד את ברכתנו מריחוק מקום

אל מעלת מאור עיננו רוח אפינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחות השרויות במעונו

בנישואי בנו

הרב אברהם יהושע העשיל שליט"א

ובהולדת נכדו בן לבנו

הרה"ג ר' חנוך העניך שליט"א

ויהודי שמשמחה זו יושפע שפע טובה וברכה

לכל המקושרים באילנות דחיי ולכל בית ישראל

בקידה אל מזל פני הקודש

פנחס שלום הלוי ראטטענבערג

יואל פולטורק

יוסף יהודה וואלף

גיא מצטרף: יעקב דוד ראזנבערג

עיר הבריה לונדון יצ"ו